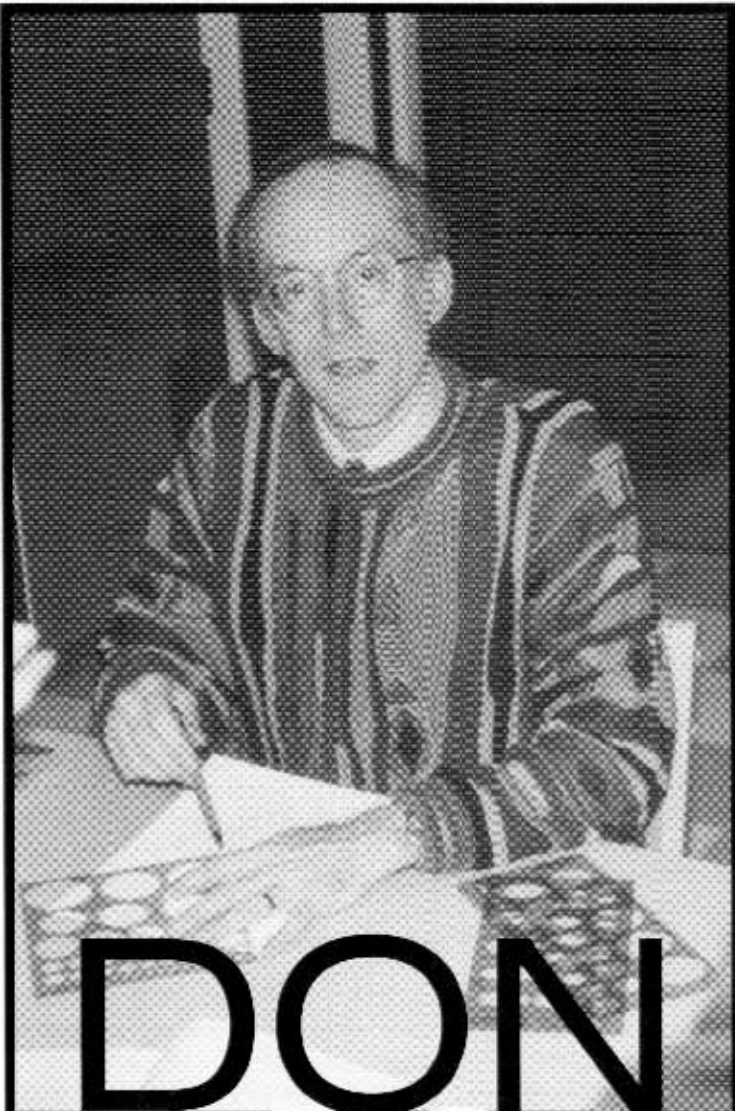

Don Rosa piirtää ns. mallineiden avulla ankkosten pyöreät muodot.

DON ROSA

Kaikkien aikojen ankkafani

Marraskuun sarjakuvafestivaalien naistemasta poikkeava ulkomaanvieras oli Helsinki® Medlan kutsuma ankkapiirtäjä Don Rosa. Barksin mantelinperijäksi mainittu Rosa tunnetaan erityisesti pitkistä selkkalutarinoistaan, joista jotkin ovat jatko-osia klassisille Barks-ankkaseikkailuille. Roope-sedän 12-osaisesta elämäkerrasta Rosa palkittiin viime kesänä Yhdysvalloissa Eisner-palkinnolla. Moista kunniaa ei ole ankkapiirtäjälle ennen suotu.

Jukka Heiskanen

Keno Don Rosa syntyi Kentuckyn Louisvillessä 1951. Hän on koulutukseltaan insinööri, mutta vuonna 1987 hän myi isänsä perustaman rakennusliikkeen ja rupesi kokeilemaan ankkapiirtäjäksi.

JH: Miten tulit ryhtyneeksi piirtämään ankkosia?

DR: 60-luvun lopulla, kun Barks oli lakannut piirtämästä, ankkasarjakuvien taso alkoi olla tosi huono. En koskaan ajatellutkaan ryhtyväni sarjakuvapiirtäjäksi, vaan opiskelin insinööriksi. Minulla on fanitausta ja olen keräillyt vanhoja sarjakuvalehtiä pitkään. Omistan aika hyvän kokoelman sarjakuvalehtiä 40-luvulta 80-luvulle saakka. Kirjoittelin Carl Barksille 60-luvun lopussa, kun sain tietää "sen hyvän ankkapiirtäjän" nimen. Kerroin jo silloin haluavani ruveta tekemään ankkasarjakuvia.

Vuonna 1987 ilmoitin Gladstonelle, joka silloin alkoi julkaista uusintapainoksina Disney-sarjakuvia, että oli juuri oikea henkilö piirtämään heille uusia sarjakuvia. Samana vuonna Gladstone kustansi ensimmäisen piirtämäni Uncle Scrooge -lehden. Gladstone antoi minun yrittää, koska kukaan muu ei halunnut tehdä Disney-sarjakuvia, niissä kun ei pyörinyt raha.

Osa jutuista julkaistiin aikanaan Euroopassa. Etsin töitä 1990, kun Gladstone oli luovuttanut lisenssinsä takaisin Disneylle. Otin yhteyttä tanskalaiseen Disney-kustantajaan Egmontiin, ja aloin tehdä töitä heille.

JH: Vallan monet pitkistä tarinoistasi ovat jatko-osia Barksin ankkaseikkailuihin. Minkä takia?

DR: Kustantaja Egmont pyytää tekemään jatko-

osia. Osa Barks-faneista ei pidä siitä, että jatkan Barksin tarinoita. Jatko-osan tekeminen klassiseen tarinaan ei välttämättä tee sille kunniaa.

Jotkut luulevat, että tarinan jatkuaminen on helppoa, mutta minä teen sen vaikealla tavalla. Yritän olla mahdollisimman uskollinen alkuperäiselle tarinalle. Otan elementtejä alkuperäisestä tarinasta ja annan niille uusia merkityksiä. Kymmensivuiset hupijutut piirtää paljon nopeammin.

Jotkut kriitikot ovat epäilleet jatko-osien tarpeellisuutta – selitän asioita, jotka eivät selityksiä kaipaa, mutta teenkin työtäni faniasenteella. Minulle maksetaan sivutaksa, eikä se lyö leiville, koska jatko-osien tekeminen on niin hidasta.

JH: Eisner-palkittu työsi on Roopen elämäkerta. Mikä sai sinut innostumaan aiheesta?

DR: Tein omia muistiinpanoja ankkafanilla jo ennen kuin olin nähnytään hänen töitään. Silmissä vilisevät yksityiskohdat antavat ihmisille päänsärkyä... Toisaalta voisin kuvitella, että niitä olisi hauska palata tutkimaan sen jälkeen, kun koko tarina on luettu.

Pyydän aina anteeksi värittäjältä, koska hän joutuu näkemään hirvittävän paljon tavallista enemmän vaivaa kuvien värittämisessä. Kohteliaat ihmiset ovat kutsuneet tyyliäni barokkimaiseksi. Myönnän, etten ole mestaripiirtäjä, mutta olen hyvin ylpeä kokonaistyöstäni.

Teen kaikki kaaret ja pyöreät muodot sarjakuvissani ns. mallineilla, jotka ovat insinöörien suosimia työkaluja, sellaisia muovilätköjä, joissa on erikokoisia kaaria ja pyöreitä reikiä. Piirrän niillä ankkosten silmät, silinterihatun pääläen, ankkosten vartalot ja - kyllä, olen aivan hullu! - Roopen rahasäiliön joka ikisen

vallaan ankat takaisin siihen aikaan, kun itse luin sarjakuvia vuonna 1955. Super-sankarisarjakuvia muutetaan aina muuttaman vuoden välein, Ankkalinnassa taas kaikki pysyy aina ennallaan, ja siitä minä pidän.

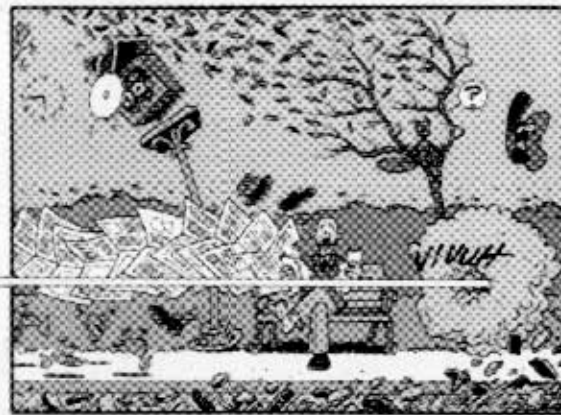
JH: Olet paljon suosittu Euroopassa kuin Amerikassa. Käyt kuitenkin sieläkin sarjakuvatapahtumissa. Miten ne eroavat eurooppalaisista vastaavista?

DR: En ole oikein tekemisissä ammattipiirtäjien kanssa. Amerikassa ankkapiirtäjiä ei pidetä paljon minään. Kun menen festivaaleille, vietän aikaani fanien kanssa. Saan istua ja piirrellä kaikessa rauhassa. Euroopassa kaikki on yhtä hullunmyllyä.

Amerikassa numeroni on puhelinluettelossa. Euroopassa en tohtisi pitää sitä julkisena.

JH: Millainen lukijakunta sinulla on USA:ssa?

DR: Amerikassa lukijani ovat keräilijöitä, aikuisia ihmisiä, ei kai kovin paljon lapsia... Tarinani on suunnattu kaikenikäisille ankkafaneille, mutta en pelkää sitä, että joskus tarinoissani on elementti, jota lapset eivät välttämättä ymmärrä. Kenties se innostaa heitä tutkimaan asioita.

Don Rosan piirrostyylillä on Aku Ankan päätoimittaja Markku Kivekäs luonnehtinut kotikutoiseksi.

nina vuosien ajan jo ennen ryhtymistäni ankkapiirtäjäksi. 1991 Egmont päätti tehdä Roopen elämäkerran ja pyysi minua tekemään sen. Olen tavallaan samaa mieltä niiden lukijoiden kanssa, joiden mielestä se ei ole hyvä ajatus. Mutta minusta se on hauskaa.

Tein kaksitoistaosaista sarjaa kaksi ja puoli vuotta ja lisään siihen uusia osia vieläkin. Pidän erityisesti Roopen Yukonin-ajan tarinoista (uusin lisäys julkaistaan Aku Ankan numeroissa 4-6/1996 -toim).

JH: Sekä kirjoitat että piirrät sarjakuviasi itse. Jotkut lukijat ovat arvostelleet piirroksiasi kömpelöiksi. Oletko itse samaa mieltä?

DR: Piirrostyylini on fanin piirrostyylillä, ei ammattilaisen... Piirrän paljon ns. tarpeettomia ja ärsyttäviä yksityiskohtia taustalle. Monien mielestä imitoin Robert Crumbia, mutta piirsin samalla ta-

kolikon.

Tsekkaan valmiin sivun kylpyhuoneen peilistä. Silloin näen mahdolliset virheet. Muuten näen silmissäni vain sen kuvan, jonka kuvittelen piirtäneeni enkä sitä, minkä oikeasti olen tehnyt.

Piirtäminen on aina ollut tylsää, mutta tarinoiden kertominen hauskaa. En pienenkään piirtänyt pelkkiä kuvia, piirsin aina sarjakuvia.

Kun tiedän, kuinka monta sivua tarinassa pitää olla, kirjoitan tarinan ensin lopusta takaperin puoliväliin asti, sitten siirryn alkuun ja jatkan siitä, kunnes tarinan puoliskot kohtaavat.

Ankkalinnassa on minun tarinoissani aina 1955, se on oma yksityinen vitseini. Barksin tarinoissa Roopen olisi vaikea olla elossa nykypäivänä, koska hän olisi niin vanha. Yleensä ankat eivät elä niin vanhoiksi... Toinen syy on se, että se on osa tätä fanijuttuani. Lähetän ta-

DR: Amerikassa lukijani ovat keräilijöitä, aikuisia ihmisiä, ei kai kovin paljon lapsia... Tarinani on suunnattu kaikenikäisille ankkafaneille, mutta en pelkää sitä, että joskus tarinoissani on elementti, jota lapset eivät välttämättä ymmärrä. Kenties se innostaa heitä tutkimaan asioita.

Amerikassa ei ole samanlaista Akusukupolvea kuin esimerkiksi Suomessa, ameikkalaisille Aku ja Mikki ovat vain teepaitojen ja kellojen tunnuskuvia, sarjakuvia he eivät tunne. Mikki on monille vain Disney-yhtiön tunnus, ei muuta. Toisin on Euroopassa. Täällä Aku on suosittu Barksin takia, hän antoi Akulle luonteen ja puhalsi hänen hengen. ○